

Успехът на петото разширяване на ЕС през призмата на напредъка на България и Румъния в първите година и половина членство

Публикуван на: 01-08-2008

Източник: [Портал Европа](#)

На 23 юли, малко преди най-ваканционния месец август и около година и половина след приемането на България в ЕС, българското правителство получи критичен доклад от ЕК за напредъка на страната в областта “Правосъдие и вътрешен ред”. Той отчете липсата на резултати в борбата с организираната престъпност и корупцията по високите етажи на властта. Паралелно с това, въз основа на установени злоупотреби с европейски пари беше оповестено и решението на Брюксел да спре стотици милиони евро за България от предприсъединителните фондове с уговорката, че в момента, в който София предприеме необходимите стъпки за по-добър финансов мениджмънт и контрол, ЕК е готова да отмени спирането на парите. Става дума за пари, предвидени за подобряване на живота на всички българи, а не за облагодетелстването на шепа престъпни бизнес групировки, както на практика се получи, при това със съмнения за протекция от най-високите етажи на властта. **Новото предаване на "Радио България" от инициативата "Сега - взаимодействияме с Европейския парламент!"** е на тема - докладите на Европейската комисия за България и Румъния, оповестени през юли 2008 г. И по-конкретно: перспективите за по-нататъшно разширяване на Европейския съюз през призмата на (не)успехите на България и на Румъния по пътя на реформите... На този фон ЕК не пропусна да отбележи и някои добри неща, свършени от страната ни, като създаването на ДАНС, промени в МВР, назначаването на вицепремиер, отговарящ за европейските фондове, и пр. След оповестяването на двата доклада за България, премиерът Сергей Станишев и министри от кабинета предпочетоха да акцентират на позитивните оценки като изрично подчертаха, че е налице политическа воля за справяне с проблемите. Докладът и финансовите санкции на ЕК бяха разгледани на заседание на Съвета на тройната управленска коалиция.

„Докладът на ЕК е обективен – посочи премиерът Станишев. – Той отразява както напредъка, който е извършен от България, така и реално съществуващите проблеми, пред които ние нямаме право да си затваряме очите. И позицията на управляващата коалиция е много ясна – през следващите половин година и една година до доклада през следващото лято ние, всички институции трябва да се мобилизираме максимално и да положим двойни усилия, за да постигнем още по-голям, по-видим напредък, който да бъде справедливо отчетен от нашето общество и от нашите европейски партньори.”

Държавата има готовност да плати със средства от бюджетния излишък спрени пари по европроекти, увери още премиерът Станишев. Той изтъкна, че пред неговото правителство не стои въпросът дали да жертва някой и друг министър, а какво да се подобри в разпределението на

Успехът на петото разширяване на ЕС през призмата на напредъка на България и Румъния в първите година и половина членство

отговорностите и на системите за усвояване на европейските средства. „Докладът за еврофондовете показва по категоричен начин, че ЕС губи доверие в способността на българското правителство да спазва европейските правила и поради тази причина спира огромни средства”, каза пред Радио България Иван Костов, лидер на дясната опозиционна партия ДСБ и бивш премиер (1997 – 2001 г.)

„В този смисъл - посочи той, - този доклад донесе най-големите огорчения за българската икономика, за българското земеделие и за българската социална политика, тъй като България не може да опре развитието си на солидарността на богатите европейски държави. Тя фактически няма никаква полза от членството в ЕС без тази солидарност. Същността на членството е богатите европейски страни да ни подкрепят в развитието ни, след като приемем да спазваме правилата, за да започнем да ги настигаме. Защото европейците знаят, че драматичното разминаване в жизненото равнище ражда напрежение – социални, междудържавни, национални, ражда дори тероризъм, ако щете. Така че в името на мира европейците са се съгласили да бъдат солидарни към целия континент, за да може той да бъде проспериращ и благоденстващ. Ето това не може да стане с България. Макар и най-бедна страна, България се превръща в нетен донор. Българската левица не разбира какво ѝ казва ЕС. Това е дълбоко културно, цивилизационно разминаване. Нужен е бойкот, за да защитим поне малко авторитета на страната ни и да покажем на ЕС, че не всички българи сме като тези, които ни управляват.”

Критичният тон на ЕК спрямо правителството не срещна неодобрение сред българите. Напротив, неотдавнашно проучване на агенция “Алфа Рисърч” установи, че почти 40 на сто от анкетираните одобряват натиска на ЕС върху правителството посредством финансови санкции. Има сериозна радикализация на общественото мнение и политическите авторитети ми изглеждат сринати след доклада на ЕК, казва социологът Мирослава Янова въз основа на приключило социологическо проучване. “Виждам, че по някакъв начин българските граждани са солидарни в претенцията си към съдебната система, към правителството и законодателната власт и това само по себе си е допълнителен аргумент за позицията на ЕК”, коментира пред Радио България и министърът по европейските въпроси Гергана Грънчарова.

Успоредно с докладите на ЕК за България стана известен и докладът за Румъния. И двете последно новоприети в ЕС страни от петото му разширяване продължават да са под специално наблюдение заради идентични проблеми, по които ЕК очаква напредък. Радио България се свърза с Лука Никулеску, главен редактор на РФИ Румъния, за да разбере какъв е отзвукът в северната ни съседка след доклада на ЕК?

“Имаше два вида реакции. На първо място това бе официалната реакция на румънските власти, които заявиха, че докладът е уравновесен, справедлив, реалистичен и подчертава напредъка на Румъния в борбата срещу корупцията като отбелязва приноса на Националната дирекция за борба срещу корупцията, а също така и на новосъздадената Национална агенция за интегритет, която е нещо като върховен полицейски орган, който наблюдава доходите на

Успехът на петото разширяване на ЕС през призмата на напредъка на България и Румъния в първите година и половина членство

представителите на румънската власт. Реакцията на хората е малко по-различна. Румънците смятат, че въпреки напредъка, отбелязан от ЕК, проблемите в областта на румънското правосъдие не са преодолени. Ние постоянно сме свидетели на проточващи се във времето процеси. Освен това издаването на присъдите зависи от мястото, където се провежда дадено дело. Например в зависимост от това дали се води в Брашов или в Букурещ, едно и също дело ще има различна присъда. Също така е налице проблем, свързан с корупцията по високите етажи. Хората се убедиха, че въпреки големия медиен интерес през последните години спрямо случаите на корупция по високите етажи, до момента никой процес не е завършил с присъда. Междувременно десетки настоящи и бивши министри са били разследвани за злоупотреби и корупция, но процесите срещу тях са приключили, без те да бъдат осъдени.”

Защо според Вас докладът на ЕК за напредъка на Румъния е по-позитивен от този, посветен на България?

„Мисля, че за това са налице обективни, но и донякъде субективни причини – казва Лука Никулеску. – Обективните причини са, че погледната отвън, ситуацията в България изглежда всъщност по-неблагоприятна отколкото в Румъния. В Румъния организираната престъпност не е в такива мащаби както в България. Освен това нямаме вашите проблеми, свързани с обвинения за злоупотреби с европейските фондове. Така че става дума за два конкретни проблема, пред които България е изправена и които не засягат Румъния. Но от друга страна е налице и едно, така да се каже, по-субективно измерение на този въпрос. По време на разговорите ми с официални лица в Брюксел разбрах, че всъщност Румъния е съумяла по-добре да представи своите документи. Това означава, че румънските власти по някакъв начин са лобирали по-успешно за своята кауза в сравнение с властите на България”.

Как европейските граждани оценяват петото разширяване на ЕС през призмата на проблемите в България и Румъния? Въпросът е към г-жа Юлиана Николова, директор на Европейския институт.

“Преди време дискутирах темата с оглед на това, че в Европейския парламент, когато в комисията по външна политика внасяха доклада за петото разширяване, възникна спор по преамбюла – дали да бъде „огромен успех” или просто “успех”. На въпроса на водещия защо просто успех, казаха: “Погледнете България и Румъния”. Тогава ми стана много тъжно. Разтревожени са и според мен е по-добре и ние да се разтревожим, за да успокоим техните страхове. Като сме стигнали дъното, хубаво е да се оттласнем, защото нямаме друг път. Нека да изчакаме малко да видим политически действия, защото едно е говоренето. Първата реакция в едно радио на един депутат от социалистическата партия беше, че Докладът отчита големия напредък, който е направила България. При такива оценки няма как да се оттласнем от дъното. Ние трябва много ясно да разберем къде точно са ни проблемите”.

“Аз въобще не съм изненадана и дори смятам, че ако аз бях писала доклада, щеше да е доста по-критичен – казва съдия Нели Куцкова, говорител на Съюза на съдиите. – Във всяко

Успехът на петото разширяване на ЕС през призмата на напредъка на България и Румъния в първите година и половина членство

едно звено на съдебната система има много „трески за дялане“, има много недостатъци. Нашата съдебна система е малко странна по конституционната си структура, защото включва следствие, прокуратура и съд и когато има упреци към нея, не може да се разбере кой точно не си е свършил работата. Хората имат едно остро усещане за липса на справедливост, за безнаказаност на бандитите и за несигурност. От друга страна обаче аз все имам усещането, че живея в паралелна реалност, защото споделям цялото недоволство на обществото, а същевременно виждам в съда едни хора, които работят в събота и неделя, които замръкват и си зарязват семействата, само и само да свършат някаква работа. Явно коефициентът на полезна дейност ни е много нисък, защото много работа се върши, но резултат няма. Мисля, че сме длъжни да си направим един вътрешен анализ на причините, за да разберем къде се похабяват усилията, ресурсите;

„За мен основният смисъл на доклада е подсещането, че е необходима остра критична гражданска енергия – смята медийният експерт доц. Георги Лозанов. – Нищо в нашия социален свят не е приемливо, а докладът съучаства на социалния драматизъм, макар че той така е написан, че хем казва нещо, хем гледа да не разклати много обществото. Можеше да бъде много по-радикален. Този социален драматизъм е необходим, за да може от неговите недра отново да избият някакви граждански енергии.“

Могат ли проблемите, с които България не успява да се справи, да се възприемат като неуспех на петото разширяване на ЕС и да спре разширяването?

„Да, смятам, защото старите страни-членки и въобще ЕС все повече ще се замислят какво точно е интеграция – казва доц. Лозанов. – Явно това не е да те приемат по документи. Трябва много по-сериозни и много по-същностни причини, за да може нещо да се нарече част от Европа. България в момента не е част от Европа, говоря за Европа като едно пространство на ценности. България е част от нарушаването на тези ценности. Докладът съобщава това.“

Засилването на критиките на Брюксел към София и Букурещ могат да дадат аргументи на противниците на по-нататъшното разширяване на Съюза. По какъв начин проблемите в България и Румъния, свързани с процеса на интеграция, ще повлияят на продължаването на процеса на разширяване?

„Всяко сътресение вътре в Съюза е предизвикателство пред неговите политики – казва министърът по европейските въпроси Гергана Грънчарова. – От тази гледна точка проблеми, свързани със съдебните системи в някои от държавите, проблеми, свързани с европейските фондове в някои от държавите, както и проблеми, свързани с негативен вот на определени учредителни договори, винаги имат потенциала да държат Съюза под напрежение. Убедена съм обаче, че когато говорим за реформиране на такива важни системи като правосъдна система, като сектори на сигурност, ние трябва да си даваме сметка, че качествената промяна е дългосрочен

Успехът на петото разширяване на ЕС през призмата на напредъка на България и Румъния в първите година и половина членство

процес. Също така нямам никакво съмнение, че колкото по-ефективен и добре функциониращ е Съюзът, толкова по-силно ще се чуват гласовете на онези, които казват, че не бива да спира разширяването на ЕС. Все пак България има една повишена отговорност като държава, принадлежаща към този регион, който е най-близо до перспективата за присъединяване към ЕС, и трябва да ни прави двойно по-амбициозни и мотивирани да реформираме онези сфери, в които все още не сме постигнали европейски стандарти. Самият доклад е една много добра солидна база за съвсем конкретни действия в рамките на следващите 6 месеца. Но докато няма влезли в сила присъди по всички дела, особено онези от специфичен обществен интерес, всички ще изглеждаме виновни в този процес.”

В състояние ли е България да възстанови позитивния си имидж?

“Смятам, че нямаме друг избор. Смятам, че добрият имидж на страната означава добро самочувствие на всеки един български гражданин. Въпросът е колко бързо ще предприемем онези корективни мерки, които нашите партньори очакват от нас, колко бързо резултатът от тях ще се почувства. Но аз нямам никакво съмнение, че всяко позитивно действие, сложено на масата с постигнати резултати, наистина ще има ефект.”

При представянето на докладите говорителят на ЕК Йоханес Лайтенбергер нееднократно подчерта, че целта на критиките не е да обезсърчат София, а да я насърчат да се справи в най-кратки срокове с проблемите. Защото Брюксел е наясно, че Съюзът може да функционира нормално и да е убедителен в предимствата на разширяването, само ако правилата му се спазват навсякъде.

Уважаеми слушатели, това предаване се излъчва по проекта „Сега – взаимодействие с Европейския парламент”, изпълняван от Европейския институт с финансовата подкрепа на Генерална дирекция „Комуникация” на Европейския парламент. Вашите въпроси, коментари и предложения са добре дошли в нашата редакция, както и на електронния адрес info@europa.bg За повече подробности вижте уебсайта <http://parliament.europa.bg>

Илиана Райчева

Румяна Цветкова

Венета Николова SERBIAN VERSION - [HERE](#)